

Interview met Bart Wirtz

Op donderdag 8 februari speelt het Artvark Saxophone Quartet samen met de Amerikaanse sopraan Claron McFadden het concert *hear, Hear.... LISTEN!* in de Stadsgehoorzaal. We spraken Bart Wirtz, saxofonist en een van de leden van Artvark, over dit bijzondere concert.

“Als saxofoonkwartet bestaande uit vier mannen voelden we de noodzaak op een concertprogramma te maken vanuit een vrouwelijk perspectief”

hear, Hear.... LISTEN! Hoe zijn jullie bij deze titel gekomen?

“De titel is ontsproten uit het brein van zangeres Claron McFadden. Het komt voort uit haar ervaring dat je als vrouw soms maar moeilijk gehoord wordt, of dat het even kan duren voordat je serieus genomen wordt. Dat wilde Claron vertalen naar een titel, dus werd het een titel die in drie stappen steeds dringender om aandacht vraagt: *hear, Hear....LISTEN!* De titel hangt samen met het thema van het concert. We voelden als saxofoonkwartet dat alleen uit mannen bestaat zowel interesse als noodzaak om van ons te laten horen vanuit een vrouwelijk perspectief. Dat werd het perspectief van Claron. Als zwarte vrouw van begin 60 heeft zij in haar leven ondervonden hoe ingewikkeld het kan zijn om te moeten fungeren in een mannenwereld, en gebruikte dit als inspiratie voor dit concert.”

Heeft dit thema jullie tot nieuwe inzichten gebracht?

“Niet direct, en dat komt ook omdat Artvark in 2010 ook al een project met Claron heeft gespeeld. Dus we kenden elkaar al en voor zover dit onderwerp ter sprake kwam kenden we ook al de verhalen. Wat wel nieuw is, is dat we dit onderwerp nu in een concertvorm gieten. Als Artvark dat zelf zou doen, als vier witte mannen, zou dat een heel andere uitwerking op het publiek hebben dan dat we dit nu samen met Claron doen. Want het zijn háár verhalen, het is waar zij mee te dealen heeft. Dat hoor je terug in de teksten die ze geschreven heeft, en hopelijk ook in de muziek.”

Claron schreef de teksten, en Artvark de muziek?

“Het is heel wisselend. We hebben een aantal stukken op het programma waarbij Claron alleen melodieën zingt, zonder tekst. Haar wens was om echt deel uit te maken van het kwartet, dus om de muziek als een kwintet te benaderen [in plaats van kwartet met zangsolist, red.]. Zij houdt van het geluid van Artvark en wilde daar met haar stem echt middenin gaan zitten. Dus soms fungeert ze harmonisch als een van vijf blazers, en soms zingt ze een toplijn, zonder tekst. In andere stukken heeft ze tekst geschreven op muziek die wij hebben gecomponeerd. Ook waren er een paar gevallen waarbij de tekst al bestond en heeft Artvark er muziek bij gemaakt. Tot slot heeft Claron gespeurd naar teksten die dit thema voor haar vormgaven. Zo zit er bijvoorbeeld een interpretatie van Claron bij van een gedicht van Sappho, een oude Griekse dichteres. Ook komt er een tekst voorbij van Robert Burns, een Schotse liedjesschrijver uit de 18e eeuw. Claron vond zelfs inspiratie in een ingezonden brief in de Britse krant The Guardian, die we hebben verwerkt in de muziek. Als je wilt weten hoe dat geworden is, moet je naar het concert komen.”

Zaten er invalshoeken tussen die je niet zag aankomen?

“Claron is heel flexibel geweest, niet per se heel activistisch of uitgesproken. De teksten zijn eigenlijk heel omfloerst geworden. Dat vind ik een mooi contrast met de muziek, die meer down to earth is. Ondank wat de titel wellicht doet vermoeden is het heel gelaagd en genuanceerd geworden, dat vind ik heel tof.”

Het is allemaal nieuw materiaal. Hoe ziet zo'n gezamenlijk maakproces eruit?

“Het begon met het vaststellen van het thema en de richting die we op wilden gaan. Die beperkingen hielpen ons. Een wens van Artvark was om de muziek wat rauwer te houden, wat meer noodzaak te laten horen. Toen zijn we gaan componeren voor 5 instrumenten, en hebben we daarna beoordeeld welke delen we geschikt vonden voor tekst en welke voor melodie. In de studio hebben we tussendoor dingen opgenomen om te horen hoe het klinkt en zijn we daarna verder gaan schaven. Het was echt puzzelen. Maar daar staat tegenover dat er ook composities tussen zitten die vanaf het begin helemaal uitgeschreven zijn en we nu ook precies zo spelen. Dan heb je geluk. Alle vier de musici van Artvark hebben muziek gecomponeerd, soms individueel en soms als een organisch proces als componerend ensemble. Na 17 jaar samenspelen is dat een gezamenlijke werkvorm die we hebben ontwikkeld. Claron nam vervolgens de teksten en de melodielijnen voor haar rekening. Ze is niet zo maar een zangeres, ze is Claron McFadden! Dus van een 5e blazer tot onwaarschijnlijke melodieën tot spoken word: tijdens dit concert gebruikt ze haar stem op waanzinnig veel verschillende manieren.”

Artvark speelde op grote internationale festivals zoals het Caïro Jazzfestival, North Sea Jazz en Bohemia in Praag. Naast soloconcerten gaat Artvark ook bijzondere samenwerkingen aan, zoals met jazzlegende Peter Erskine, de Senegalese meesterdrummer Doudou n'Diaye Rose en componist Philip Glass. Met de klassieke sopraan Claron McFadden nam Artvark in 2010 de CD 'Sly Meets Callas' op. Artvark Saxophone Quartet en zangeres Claron McFadden spelen hear, Hear.... LISTEN! op donderdag 8 februari om 20:15 uur in de Stadsgehoorzaal in Leiden.